

Dagsordens punkt 3:

Årsberetninger og regnskaper for 2019

FAGFORBUNDETS ÅRSBERETNING 2019

Virksomhetens art

Fagforbundet er det største fagforbundet i Norge, med 374 531 medlemmer pr. 31.12.19. 78,6 % av medlemmene er kvinner. Fagforbundet er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge (LO). Fagforbundet organiserer arbeidstakere i kommunale, regionale, private og offentlige virksomheter og i sykehusene.

Fagforbundets oppgaver er å fremme og samordne medlemmenes faglige, økonomiske, yrkesfaglige, sosiale og kulturelle interesser. I en organisasjon som Fagforbundet vil og skal ambisjonene til enhver tid overstige mulighetene. Dette tilsier at hovedtilnærmingen må være en konsentrasjon om de viktigste oppgavene. I forbundets strategiplan for 2019 har hovedprioriteringene vært arbeidsliv, tariff og pensjon, offentlige tjenester i egenregi, tariffmakt, organisering og organisasjonsbygging, ideologisk skoloring, fag- kompetanse og yrkesutvikling, samt valgkamp og faglig-politisk påvirkning. De viktigste endringene i kostnadene i 2019 er knyttet til økt ressursbruk til disse områdene.

Fagforbundet driver ikke selv med virksomhet knyttet til forskning og utvikling. Forbundet bidrar imidlertid til finansiering av slike prosjekter, bla gjennom LO's utrednings- og forskningsprosjekter.

Strategiplanen er landsstyrets prioriteringer av de oppgavene som hele organisasjonen skal samles om. For 2020 er de strategiske valg og prioriteringer følgende:

- Heltid og likelønn
- Offentlige tjenester i egenregi
- Organisasjonsbygging og tariffmakt
- Fag-, yrke og kompetanseutvikling
- Miljø og klima

Utbruddet av Covid 19 og myndighetenes tiltak for å begrense spredningen vil påvirke forbundets økonomi. Kontingentinntektene påvirkes både av lønnsveksten og antall medlemmer. Lønnsveksten vil bli langt mindre enn anslaget i nasjonalbudsjettet som forbundet har lagt til grunn i budsjettet 2020. Ut fra de medlemsgruppene som er permittert er dette foreløpig 3 000 – 5 000 medlemmer. Det er derfor snakk om en relativt liten andel av forbundets medlemmer. Den lavere lønnsveksten vil også influere på forbundets egne lønnskostnader. En annen betydelig kostnadspost er reise- og møtekostnadene som også vil bli adskillig lavere. Reduserte kontingentinntekter vil derfor i stor grad balanseres med en tilsvarende reduksjon i kostnadene. Forbundet vil gjennom sine plasseringer via Grieg Investor være utsatt for en viss finansiell risiko. Den risikoen bregnes noe ved at aksjeandelen er lav, foreløpig er den bare på 20 %. Som en budsjettmessig forutsetning er det heller ikke budsjettet med avkastning på disse plasseringene.

Konsernet består foruten Fagforbundet av Fagakademiet, Forbundshuset AS og Kommunekonsult AS. Fagakademiet tilbyr kurs, konferanser og studier til ansatte i kommunal og offentlig sektor, samt private tjenesteleverandører til offentlig sektor.

Fagforbundet er ene-eier av Kommunekonsult AS og besluttet i 2019 å arbeide med en trinnvis og forsiktig revitalisering av selskapet. Selskapet skal tilby kommuner, fylkesregioner, kommunale virksomheter, statlige foretak, fagforeninger, fagforbund og organisasjoner rådgivning knyttet til deres arbeid med utvikling, omstilling, effektivisering og gjennomføring av sin virksomhet. Strategier for selskapet framover ble utarbeidet høsten 2019, og det er fra vinteren 2020 igangsatt aktivitet. Eiendomsselskapet Forbundshuset AS er knyttet til Fagforbundets behov for kontorlokaler. Fagforbundet er lokalisert med hovedkontor sentralt i Oslo og kompetansesentre i Skien, Lillesand, Stavanger, Bergen, Trondheim, Tromsø, Oslo og et kompetansesenter for østlandsfylkene i Oslo. Datterselskapene Fagakademiet og Kommunekonsult AS er lokalisert i Oslo, mens Forbundshuset AS er lokalisert i Tromsø.

Med virkning fra 1. januar 2020 ble Norsk Post- og kommunikasjonsforbund org.nr. 943 801 819 (heretter Postkom) og Fagforbundet slått sammen. Dette skjedde ved at virksomheten i Postkom i sin helhet ble overdratt til Fagforbundet.

Fortsatt drift

Årsregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift. Forbundsstyret har vurdert finansiell stilling, resultatet for 2019 og konsernets planer fremover og mener at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

Arbeidsmiljø og personale

Fagforbundet har 361 ansatte pr 31.12.19, dette inkluderer heltidstillitsvalgte på nasjonalt nivå. For konsernet er antallet 385. Valgte ved fylkesregionene kommer i tillegg til det oppgitte antallet.

Arbeidsmiljøutvalget har avholdt 4 møter i 2019. Samarbeidet med de ansattes organisasjoner er konstruktivt.

I 2019 er det rapportert 2 mindre arbeidsuhell. Uhellene har ikke resultert i skader av større omfang. Avvikene er utbedret.

Ved utgangen av 2019 var sykefraværet i Fagforbundet 6,41%. Fordelt på 8,29% for kvinner og 2,71% for menn. Sykefraværet har gått noe ned fra 2018. I vedtatt HMS plan for 2019 er målene særlig rettet mot tiltak for å se på og redusere sykefraværet. Fra medarbeiderundersøkelsen som er gjennomført i 2019 oppgir 7% at de har hatt arbeidsrelatert sykefravær.

Fagforbundet har hatt og vil fortsette å ha stor oppmerksomhet på forebyggende arbeid for å redusere antall sykedager. Fagforbundet har en aktiv oppfølging av de sykemeldte og tilrettelegger arbeidsplassen der det er behov for dette.

Miljørapportering

Fagforbundet forurensrer ytre miljø i liten grad utenom i forbindelse med reisevirksomhet. Et viktig bidrag til redusert CO2 utslipp skjer gjennom at det i hvert enkelt tilfelle vurderes om møtet kan avvikles som en videokonferanse. Denne løsningen utvides slik at det blir enklere

å delta på møter nesten overalt. Når det gjelder utenlandsreiser er de interne reglene slik at det må foreligge godkjenning fra daglig leder.

Ny LED belysning på kontorer og i fellesareal reduserer strømforbruket. Over flere år har det blitt gjennomført flere energibesparende tiltak. Strømforbruket har gått ned med mer enn - 300 000 kwh siden oppstart av energiltakene.

Forbundet kildesorterer avfall i 9 fraksjoner. Restavfall utgjør i overkant av 20% av den totale avfallsmengden. Emballasje gjenbrukes så langt det er mulig til egne utsendelser. Det er stort fokus på «internkontroll-mat» (IK mat), og det vektlegges bruk av kortreiste produkter særlig ved representasjon og andre arrangementer i eget bygg.

En gradvis overgang til digitale brosjyrer gir både økonomiske- og miljøgevinster. Det kastes fremdeles mer trykket materiell enn ønskelig, og dette er et arbeid som har kontinuerlig fokus.

Når større mengder avfall skal avhendes, kildesortes det så langt det er mulig. Dette gjelder særlig utrangerte møbler og trykket materiell.

Multifunksjonsmaskiner er standard innstilt på 2-sidig utskrift. Forbundet bruker «print on demand» prinsippet. Det vil si at maskinene først printer når en gjør en aktiv handling ved multifunksjonsmaskinen, noe som har redusert antall utskrifter. I tillegg er alle refill av tonere miljømerket og returneres i egne beholdere.

Alle gamle servere, telefoner, nettbrett, PC'er (bærbare og stasjonære), samt skjermer sendes til resirkulering.

Programvare for overvåking og vedlikehold av både linjer og utstyr medfører mindre reisevirksomhet.

Flere servere gjøres virtuelle noe som medfører at man kan ha flere servere på en og samme fysiske server. Det spares da på både strøm, fysisk utstyr og behov for kjøling.

Likestilling

Fagforbundet er en arbeidstakerorganisasjon med sterkt kvinnedominert medlemsmasse. Likestillingsarbeid er fastsatt i forbundets vedtekter, prinsipp- og handlingsprogram og følges opp i det løpende arbeidet. Vedtektenes bestemmelser om kjønnsrepresentasjon ved valg og oppnevninger er i varetatt.

Fagforbundets styre består av 21 personer, 58 % kvinner og 42 % menn. Blant de ansatte er 32% menn og 68 % kvinner. Det er god kjønnsmessig balanse blant administrative ledere med 13 kvinner og 8 menn. Kompetansesentrene har 4 kvinnelige og 4 mannlige ledere. Det er 19 kvinner og 3 menn som arbeider deltid.

Fagforbundets lønssystem er kjønnsnøytralt. Det er basert på en objektiv vurdering av den enkelte stilling på grunnlag av de definisjoner som er angitt for hver lønnsgruppe. Fagforbundet skal ikke være lønnsledende, men ha medarbeidere som lønnes riktig og rettferdig i et forutsigbart system etter Fagforbundets tariffavtale mellom AAF/HK samt Fagforbundet ansatte og Norsk Journalistlag.

Begge kjønn skal ha lik mulighet til videreutdanning og deltakelse i kompetansehevende tiltak.

Beregnet gjennomsnittlig årslønn utgjør kr 659 707,-. Gjennomsnittslønn for kvinner er kr 621 044,-, for menn kr 741 520,-. Den gjennomsnittlige årslønnen er beregnet ut fra den enkeltes årslønn pr 31.12.19. Differansen skyldes at det er overvekt av kvinner i kontor - og merkantile stillinger.

Diskriminering

Fagforbundet bygger sin virksomhet på arbeiderbevegelsens prinsipper om frihet, likhet og solidaritet. Fagforbundets verdier er omtanke, solidaritet og samhold. Denne grunnleggende ideologiske forankringen gjenspeiles i de etiske krav vi stiller til det arbeid hver enkelt utfører til beste for Fagforbundets medlemmer. Likeverd er et gjennomgående prinsipp for Fagforbundet, uavhengig av etnisk eller kulturell bakgrunn, seksuell legning, religion eller livssyn. Fagforbundet har vedtatt etisk standard. Fagforbundet arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering i egen organisasjon innen følgende områder:

- Innføring i forbundets etiske holdninger og forebygging av mobbing, diskriminering og trakassering herunder seksuell trakassering, tydeliggjøres i forbundets tillitvalgtso pplæring og lederutvikling.
- Rekruttering og forfremmelse - gjennom rekrutteringspolitikken er det ønskelig å sikre variasjon i alder og kjønn, å fremme likestilling mellom kjønnene, å rekruttere medarbeidere med minoritetsbakgrunn og legge til rette for at folk med redusert funksjonsevne ikke utstøtes eller hindres i ansettelse.
- Opplæring og kompetanseutvikling - ivaretas gjennom medarbeidersamtaler og at opplæring tilrettelegges for den enkelte gjennom felles kurs, eller kurs tilpasset den enkelte.
- Ansatte med nedsatt funksjonsevne - det arbeides aktivt med tilrettelegging av arbeidsplassen, tilpassing av arbeidsoppgaver og fleksible ordninger for arbeidstid og arbeidssted.
- Språklig tilrettelegging - gjennom tilbud om språkkurs.
- Tilrettelegging ved graviditet, foreldrefravær og andre omsorgsoppgaver - følger inngåtte tariffavtaler.
- Kulturelle og religiøse minoriteter - det legges til rette for fri på de ulike religiøse helligdagene.
- Seniorpolitikk - ivaretas med egne tiltak, som tilrettelegging av arbeidsoppgaver, ekstra fridager fra det året man fyller 60, 61 og 62 år.

- Trakassering og diskriminering - forebygges bl.a. gjennom Rasismefri sone - et konsept hvor Forbundet har forpliktet seg til å ta henvendelser om rasisme og diskriminering på alvor og tydelig markere at alle er velkomne uansett hudfarge, religion eller kulturell bakgrunn.

Økonomi og finansiell risiko

Fagforbundet benytter foreløpig regnskapsstandard om god regnskapskikk for ideelle organisasjoner og har valgt å vise aktivitetstall presentert i note.

Driftsinntektene i forbundsregnskapet er 1 485,7 mill.kr. Av dette beløpet utgjør kontingentinntektene 1 075,3 mill.kr, som er en økning på 51,9 mill.kr. Økningen skyldes lønnsvekst, samt vekst i antall yrkesaktive medlemmer. De totale driftskostnadene er 1 426,4 mill.kr som er 115,3 mill.kr høyere enn i 2018. Dette har blant annet sammenheng med kostnader knyttet til økt ressursbruk innenfor de områdene som er definert som forbundets hovedsatsningsområder.

Driftsoverskuddet er på 59,3 mill.kr, mot et driftsoverskudd på 120, 4 mill.kr i 2018. Årsresultatet viser et overskudd på 99 mill.kr, mot et overskudd på 127,4 mill.kr i 2018.

Konsernregnskapet består av driftsinntekter på 1 512,9 mill.kr, og driftskostnader på 1 467,7 mill.kr. Det gir et driftsoverskudd på 45,2 mill.kr, som er 14,1 mill.kr lavere enn i Fagforbundet. Det skyldes driftsresultatet i de tre datterselskapene, samt at transaksjoner mellom tre datterselskapene og Fagforbundet er eliminert.

Etter 3 år med framgang viser regnskapet til Fagakademiet en nedgang i omsetningen på 3 mill. kr fra 2018 til 2019. Dette har sammenheng med en nedgang på 12 % i gjennomførte kompetansetiltak fra året før. Lønnskostnadene har økt med kr 0,9 mill.kr. De faste kostnadene uten lønn har økt med 0,7 mill.kr. Regnskapet viser et driftsunderskudd på 6,6 mill.kr. Med finansposter på 0,2 mill.kr har Fagakademiet et negativt årsresultat på 6,3 mill.kr.

Det offentlige markedet som Fagakademiet operer innenfor er stort med mange muligheter, men samtidig er det hard konkurranse.

Fagforbundets totale eiendeler utgjør 1 299,8 mill.kr. Av dette utgjør egenkapitalen 1 047,7 mill.kr, det vil si 81 % i egenkapitalandel. Konsernets totale eiendeler utgjør 1 321 mill.kr. Av dette er egenkapitalen 1 047,7 mill.kr, det vil si 79 % i egenkapitalandel. Forbundet har derfor en solid egenkapital, som gir forbundet et visst handlingsrom. Det må imidlertid tas hensyn til at Fagforbundet har et ikke bokført estimatavvik for pensjoner på 270,1 mill.kr. I konsernregnskapet er estimatavviket på 290 mill.kr.

Sum omløpsmidler for Fagforbundet beløper seg til 847,6 mill.kr. Dette er hovedsakelig fordelt med 473,3 mill.kr i bankinnskudd og 340,5 mill.kr i fondsplasseringer. Det fremgår av forbundets vedtekter at forbundets midler anbringes slik at de kan realiseres hurtig. Sum omløpsmidler for konsernet beløper seg til 863,2 mill.kr.

Forbundets investeringsstrategi ble vedtatt i forbundsstyrets møte 14.01.2015. Fagforbundet har i henhold til denne strategien plassert midler i ulike fond, med hovedvekt på obligasjon

og pengemarked med begrenset risiko. Plasseringen ble økt med 80 mill.kr etter vedtak i forbundsstyret 17.09.19, og var pr. 31.12.19 bokført med 340,5 mill.kr. Fagforbundet påtar seg finansiell risiko gjennom disse plasseringene.

Fagforbundet har et konfliktfond som inngår som en del av forbundets egenkapital. Fondet som pr 31.12.18 utgjorde 456,7 mill.kr, skal i henhold til retningslinjene brukes til å støtte medlemmer under godkjent arbeidsstans. For å oppfylle retningslinjene skal det ha en dekning på kr 1 500 for hvert yrkesaktivt medlem. Beløpet har imidlertid vært det samme siden etableringen av Fagforbundet. Hvis verdien av beløpet skulle fulgt lønnsutviklingen skulle det vært på ca kr 2 500 pr yrkesaktivt medlem. I forbindelse med disponering av årsresultatet for 2018, ble fondet tilført 122 mill.kr., slik at dekningen var rundt kr 2 000 pr yrkesaktiv. I 2019 ble konfliktfondet belastet med 7,6 mill.kr. Det foreslås å disponere årsresultatet slik at fondet tilføres 98,7 mill.kr. Dekningen vil da ligge på kr 2 400 pr yrkesaktivt medlem.

Forutsatt stabile inntekter, god verving og fortsatt god økonomistyring, vil det kunne være mulig å ha en langsiktig driftsmessig balanse.

31. desember 2019
13. mai 2020

Mette Nord
Forbundsleder

Odd Haldgeir Larsen

Sissel Merete Skoghaug

Anne Green Nilsen

Svend Morten Voldsrud

Iren Mari Luther

May-Britt Sundal

Stein Guldbrandsen

Trond Finstad

Mariann Brandstad

Tore Andre Jacobsen

Helene Harsvik Skeibrok

Roger Dehlin

Trude Rosnes Haukås

Tarjei Leistad

Bente Stokker Knutsen

Trond Helland

Hilde Kristin Bernhardsen

Kristine Bjella Stavn

Bjørg Hageløkken

Mats Monsen

Lars Erik Flatø
Daglig leder

Thrine Skaga
Assisterende daglig leder

FAGFORBUNDETS ÅRSREGNSKAP 2019

Fagforbundet		Resultatregnskap (tall i tusen)		Konsern	
2018	2019		Note	2019	2018
		Driftsinntekter			
<u>1 431 585</u>	<u>1 485 731</u>	Driftsinntekter	3	<u>1 512 878</u>	<u>1 461 882</u>
<u>1 431 585</u>	<u>1 485 731</u>	Sum driftsinntekter		<u>1 512 878</u>	<u>1 461 882</u>
		Driftskostnader			
512 542	523 826	Forsikrings/kontingentkostnad	3	523 826	512 542
318 618	350 423	Lønnskostnader	4,5	378 253	345 445
15 802	15 703	Avskrivninger	6	16 761	16 849
<u>464 183</u>	<u>536 459</u>	Annen driftskostnad	17	<u>548 860</u>	<u>477 352</u>
<u>1 311 144</u>	<u>1 426 411</u>	Sum driftskostnader		<u>1 467 699</u>	<u>1 352 188</u>
<u>120 441</u>	<u>59 320</u>	Driftsresultat		<u>45 179</u>	<u>109 694</u>
		Finansinntekter og (-) finanskostnader			
136	136	Renteinntekt fra foretak i samme konsern		0	0
4 724	7 512	Annen renteinntekt		7 746	4 938
14 116	46 481	Annen finansinntekt		46 487	14 122
-11 759	-15 018	Kostnad ved investeringer i datterselskaper	7	0	0
0	0	Annen rentekostnad		-484	-518
<u>-198</u>	<u>619</u>	Annen finanskostnad	8	<u>614</u>	<u>-271</u>
<u>7 019</u>	<u>39 729</u>	Netto finansinntekt		<u>54 363</u>	<u>18 270</u>
<u>127 460</u>	<u>99 050</u>	Resultat før skattekostnad		<u>99 542</u>	<u>127 963</u>
<u>86</u>	<u>97</u>	Skattekostnad	11	<u>589</u>	<u>589</u>
<u>127 374</u>	<u>98 953</u>	Årets resultat		<u>98 953</u>	<u>127 374</u>

Fagforbundet		Balanse pr. 31. desember		Konsern	
2018	2019	(tall i tusen)		2019	2018
		Anleggsmidler	Note		
		Varige driftsmidler			
232 142	227 610	Tomer, bygninger og annen fast eiendom	6	258 956	263 580
23 800	25 120	Programvare, inventar, kontormaskiner, o.a.	6	25 120	23 800
<u>255 942</u>	<u>252 730</u>	Sum varige driftsmidler		<u>284 076</u>	<u>287 380</u>
		Finansielle anleggsmidler			
27 495	22 878	Investeringer i datterselskap	7	0	0
8 985	9 285	Lån til foretak i samme konsern	10	0	0
76 664	95 572	Investering i aksjer og andeler	8	95 572	76 664
25 035	25 899	Ansvarlig lån og andre fordringer	9	27 924	26 880
45 240	45 838	Pensjonsmidler	5	50 178	49 436
<u>183 418</u>	<u>199 471</u>	Sum finansielle anleggsmidler		<u>173 675</u>	<u>152 980</u>
<u>439 361</u>	<u>452 200</u>	Sum anleggsmidler		<u>457 750</u>	<u>440 360</u>
		Omløpsmidler			
		Fordringer			
2 682	7 338	Kundefordringer	10	8 959	3 802
57 486	26 563	Andre fordringer		26 739	57 762
<u>60 168</u>	<u>33 901</u>	Sum fordringer		<u>35 698</u>	<u>61 564</u>
		Investeringer			
242 004	340 457	Markedsbaserte finansielle omløpsmidler	8	340 457	242 004
450 169	473 282	Bankinnskudd, kontanter			
		Bankinnskudd, kontanter	2	487 067	471 016
<u>752 341</u>	<u>847 640</u>	Sum omløpsmidler		<u>863 221</u>	<u>774 585</u>
<u>1 191 702</u>	<u>1 299 840</u>	Sum eiendeler		<u>1 320 971</u>	<u>1 214 945</u>

Fagforbundet		Balanse pr. 31. desember (tall i tusen)		Konsern	
2018	2019		Note	2019	2018
		Opptjent egenkapital			
<u>948 702</u>	<u>1 047 655</u>	Annen egenkapital	13	<u>1 047 655</u>	<u>948 702</u>
<u>948 702</u>	<u>1 047 655</u>	Sum opptjent egenkapital		<u>1 047 655</u>	<u>948 702</u>
<u>948 702</u>	<u>1 047 655</u>	Sum egenkapital		<u>1 047 655</u>	<u>948 702</u>
		Gjeld			
82 176	75 404	Pensjonsforpliktelser	5	76 763	83 600
16 708	11 089	Andre avsetninger for forpliktelser	12	11 089	16 708
0	0	Utsatt skatt	11	918	869
<u>98 884</u>	<u>86 493</u>	Sum avsetning for forpliktelser		<u>88 771</u>	<u>101 177</u>
		Annen langsiktig gjeld			
<u>0</u>	<u>0</u>	Gjeld til kredittinstitusjoner	18	<u>12 800</u>	<u>16 000</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	Sum annen langsiktig gjeld		<u>12 800</u>	<u>16 000</u>
		Kortsiktig gjeld			
28 066	31 060	Leverandørgjeld	10	31 102	28 551
66	71	Betalbar skatt		514	66
22 713	25 324	Skyldige offentlige avgifter		27 181	24 428
50 862	64 190	Annen kortsiktig gjeld	19	67 900	53 612
<u>42 409</u>	<u>45 048</u>	Gjeld til fagforeningene		<u>45 048</u>	<u>42 409</u>
<u>144 115</u>	<u>165 692</u>	Sum kortsiktig gjeld		<u>171 746</u>	<u>149 066</u>
<u>243 000</u>	<u>252 186</u>	Sum gjeld		<u>273 316</u>	<u>266 243</u>
<u>1 191 702</u>	<u>1 299 840</u>	Sum egenkapital og gjeld		<u>1 320 971</u>	<u>1 214 945</u>

Fagforbundet		Kontantstrømoppstilling (tall i tusen)	Konsern	
2018	2019		2019	2018
127 460	99 050	Ordinært resultat før skattekostnad	99 542	127 963
-53	-66	Betalt skatt	-66	-53
-6 480	0	Gevinst/tap ved salg anleggsmidler	0	-6 480
-3 672	-1 058	Reversering nedskrivning aksjer	-1 058	-3 672
2 238	-18 453	Verdiendring markedsbaserte aksjer	-18 453	2 238
15 802	15 703	Ordinære avskrivninger	16 761	16 849
5 656	-4 655	Endring i kundefordringer	-5 157	5 582
-20 851	2 994	Endring i leverandørgjeld	2 551	-21 495
-31 259	-7 370	Forskjeller mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger	-7 579	-31 661
1 559	4 618	Tilbakeføring resultat ved bruk av EK metode	0	0
-49 979	27 136	Endring i andre tidsavgrensninger	28 340	-50 246
40 421	117 898	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	114 882	39 025
-9 783	-13 620	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-14 586	-10 490
18 854	0	Innbetaling ved salg av varige driftsmidler	0	18 854
-65 000	-80 000	Netto utbetaling ved investering i markedsbaserte omløpsmidler	-80 000	-65 000
33 723	-1 164	Ut-/innbetalinger ved utlån	-1 045	33 524
-22 206	-94 784	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-95 631	-23 112
0	0	Nedbetaling lån	-3 200	-2 500
0	0	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-3 200	-2 500
18 216	23 114	Netto endring av kontanter	16 051	13 414
431 953	450 169	Kontanter per 1.1	471 016	457 602
450 169	473 283	Kontanter per 31.12	487 067	471 016

Note 1 – Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk. Fagforbundet har valgt å benytte foreløpig regnskapsstandard om god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Forbundet har valgt å benytte artsinndelt regnskapsoppstilling. Aktivitetstall er presentert i note 15.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet består av morselskapet - Fagforbundet og datterselskapene Forbundshuset AS, Fagakademiet og Kommunekonsult AS. Konsernregnskapet utarbeides etter ensartede prinsipper, ved at datterselskapet følger de samme regnskapsprinsipper som morselskapet. Interne transaksjoner, fordringer og gjeld elimineres. Konsernets sammensetning ved årsskiftet fremgår av note 7. Postkom overdro aksjene i Skipphelle AS pr 31.12.19, slik at Skipphelle AS er et heleid datterselskap av Fagforbundet. Da det ikke er noen virksomhet i Skipphelle AS har en valgt ikke å konsolidere selskapet inn i konsernregnskapet for regnskapsåret 2019.

Datterselskap

Datterselskapene vurderes etter egenkapitalmetoden i forbundsregnskapet. Morselskapets andel av resultatet er basert på de investerte selskaperes resultat etter skatt med fradrag for interne transaksjoner og eventuelle avskrivninger på merverdi som skyldes at kostpris på aksjene var høyere enn den ervervede andelen av bokført egenkapital. I resultatregnskapet er resultatandelene vist under finansposter, mens eiendelene i balansene er vist under finansielle anleggsmidler.

Inntekter

Medlemskontingenten er resultatført når de er opptjent. Opptjeningstidspunktet anses å være tidspunktet medlemmet betaler, enten dette skjer til arbeidsgiver eller til Fagforbundet direkte. Kontingent som ikke er betalt til arbeidsgiver eller forbundet ved avleggelse av årsregnskapet, anses å være en betinget inntekt og er, i samsvar med Norsk Regnskapsstandard nr. 13 om usikre forpliktelser og betingede eiendeler, ikke inntektsført. Et estimat for opptjente betingede inntekter er ansett som så usikkert at det ikke er hensiktsmessig å gi informasjon om dette. Øvrige inntekter er periodisert og resultatført etter opptjeningsprinsippet, det vil si når varen eller tjenesten ansees som levert.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen et år, samt poster som knytter seg til kontingentområdet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom virkelig verdi er lavere enn bokført verdi, og verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende med fradrag for avsetning til tap basert på individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets levetid dersom de har levetid over 3 år. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Pensjoner

Forbundet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning iht lov om obligatorisk tjenstepensjon. Forbundets pensjonsordninger tilfredsstiller disse kravene. Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn. Planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningsperiode. Det samme gjelder estimatavvik i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (korridor). For usikrede servicepensjoner kostnadsføres årets endring i sin helhet.

Finansielle anleggsmidler

Finansielle anleggsmidler er bokført til kostpris. I den grad det foreligger verdifall til under bokført verdi og verdifallet ikke kan anses som forbigående, blir verdien nedskrevet. Fagforbundet og konsernselskapene benytter ikke sikringsinstrumenter.

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Børsnoterte aksjer, obligasjoner og andre verdipapirer som inngår i en handelsportefølje vurderes til virkelig verdi (børskurs) på balansedagen. Vurderingsprinsippet innebærer at både urealiserte tap og gevinster resultatføres.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet og nettoført

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Note 2 – Bankinnskudd

I posten inngår bundne bankinnskudd på skattetrekkskontoen med TNOK 22 046 per 31.12.19 for Fagforbundet og TNOK 22 986 for konsernet.

Note 3 – Driftsinntekter/forsikrings- og kontingentkostnader (alle tall i tusen)

Driftsinntekter

Fagforbundet			Konsern	
2018	2019		2019	2018
1 023 385	1 075 349	Kontingentinntekter	1 075 349	1 023 385
259 740	263 690	Forsikringsinntekter	263 690	259 740
<u>148 460</u>	<u>146 692</u>	Øvrige inntekter	<u>173 839</u>	<u>178 757</u>
<u>1 431 585</u>	<u>1 485 731</u>	Sum	<u>1 512 878</u>	<u>1 461 882</u>

Forsikrings- og kontingentkostnader

Fagforbundet			Konsern	
2018	2019		2019	2018
192 822	192 562	Kontingentkostnader	192 562	192 822
<u>319 720</u>	<u>331 264</u>	Forsikringskostnader	<u>331 264</u>	<u>319 720</u>
<u>512 542</u>	<u>523 826</u>	Sum	<u>523 826</u>	<u>512 542</u>

Note 4 - Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte (alle tall i tusen)

Fagforbundet			Konsern	
2018	2019		2019	2018
231 263	238 779	Lønninger	254 979	246 907
42 241	43 483	Arbeidsgiveravgift	46 332	44 847
38 188	62 834	Pensjonskostnader	66 726	41 317
<u>6 924</u>	<u>5 327</u>	Andre ytelser	<u>10 216</u>	<u>12 374</u>
<u>318 618</u>	<u>350 423</u>	Sum	<u>378 253</u>	<u>345 445</u>
347,8	349,3	Antall årsverk	371,7	370,6

Godtgjørelser til ledende personer i Fagforbundet i 2019

	Lønn ¹⁾	Pensjons kostnader	Annen godtgjørelse
Forbundsleder	1 309	391	50
Arbeidsutvalget forøvrig	9 621	1 392	170
Forbundsstyret forøvrig	0	0	17
Sum	10 929	1 783	237

1) Lønn/honorar er utbetalt lønn/honorar i regnskapsåret 2019.

Det er ikke gitt lån til forbundsledelsen. Ansatte har lån på til sammen TNOK 2 343, herav rentefrie lån på TNOK 1 435, billån med en årlig rente på 2,2 % og 5 års avdragstid på TNOK 849, og boliglån med en årlig rente på 3 % og inntil 20 års avdragstid på TNOK 59.

Det foreligger ingen forpliktelser til å gi forbundsleder eller øvrige valgte noe særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet.

Revisjonshonorar

Fagforbundet			Konsern	
2018	2019		2019	2018
440	480	Avtalt honorar for lovpålagt revisjon	605	560
20	11	Honorar for utvidet finansiell revisjon	36	44
251	222	Honorar andre attestasjonstjenester	254	264
117	40	Honorar andre tjenester utenfor revisjon	66	136

Beløpene er oppgitt uten merverdiavgift.

Note 5 - Pensjonskostnader og -forpliktelser

Kommunal Landspensjonskasse

Den ordinære tariffestede tjenestepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse. Denne ordningen gir definert ytelse i henhold til tariffavtalen i kommunal sektor. Fordi det foretas en fordeling av den aktuariemessige risiko mellom alle foretakene, kommunene og fylkeskommunene som deltar i ordningen, tilfredsstillende den kriteriene for det som betegnes som en Multiemployer-plan. Fremtidige premier vil påvirkes av risikomessige over- eller underskudd på nåværende og tidligere ansatte både i forbundet og i andre kommuner/foretak som inngår i ordningen. Premien vil også være påvirket av avkastning, lønnsvekst og utviklingen i folketrygdens grunnbeløp.

Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse (DnFp).

Enkelte tidligere ansatte og landsmøtevalgte fra tidligere Norsk Kommuneforbund har pensjonsavtale i DnFp. Ettersom DnFp er underfinansiert i forhold til forpliktelsene ble det i 1993 inngått avtale om at Fagforbundet dekker 2/3 av forpliktelsene og Landsorganisasjonen i Norge 1/3.

KLP servicepensjon

Ansatte i forbundet som er omfattet av overenskomsten mellom Handel og Kontor og Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening har anledning til å gå av med AFP ved 62 år. I forbindelse med regnskapsavslutningen er det foretatt en aktuarberegning av denne forpliktelsen.

Forbundet har en pensjonsforpliktelse for tidligere landsmøtevalgte i NKF fra 58 til 63 år. Denne pensjonsforpliktelsen er dekket opp gjennom en servicepensjon i KLP.

Nordeaordningen

Tidligere valgte og ansatte i Norsk Helse- og Sosialforbund er dekket av en pensjonsavtale i Nordea. Det er en lukket ordning, siden det ikke tas opp nye i ordningen. Pensjonsordningen gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser, kalt ytelsesplaner. Pensjonsordningen består av kollektiv pensjonsordning. Den er i hovedsak fondsbasert og gir rett til definerte pensjonsytelser. Fra og med 1.1.2007 er livrenteordningen i Nordea avvirket og erstattet med usikrede ordninger.

Andre kommunale pensjonskasser

Det er tre ansatte og valgte i Fagforbundet som har permisjon fra Oslo kommune og derigjennom har opprettholdt medlemskapet i Oslo Pensjonsforsikring (OPF). Pensjonsordningen i Oslo Kommune er imidlertid slik at det er tjenestestedene som må dekke pensjonene frem til 65 år. Det innebærer at Fagforbundet får et krav fra OPF for det som blir utbetalt av pensjon fra 62 - 65 år. I tillegg skal forbundet dekke differansen mellom AFP 62 - 65 år og 66 % av pensjonsgrunnlaget.

En av de valgte i LO har sin pensjonsordning i Trondheim kommunale pensjonskassa. Den forpliktelsen er innarbeidet i Fagforbundets regnskap.

Usikret pensjonsordning

Det er inngått ansettelseskontrakter hvor det er foretatt tilleggsavsetninger i forbundets regnskap, for at de ansatte dette gjelder skal få den pensjonsytelsen som er avtalt.

Amortiseringsperiode estimatavvik

Forbundet benytter seg av korridormetoden for innregning av estimatavvik knyttet til sikrede pensjonsordninger gjennom Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Nordea. Amortiseringsperioden benyttet for estimatavvik knyttet til forpliktelsen sikret gjennom Nordea tilsvarer gjennomsnittlig forventet gjenværende opptjeningstid for medlemmene av ordningene. For pensjonsforpliktelsen sikret gjennom KLP benyttes gjenværende forventet opptjeningstid for ordningen som helhet, estimert til 15 år. Forventet gjenstående tjenestetid for forbundets medlemmer av fellesordningen er estimert til 8,4 år.

Økonomiske forutsetninger

	2019	2018
Diskonteringsrente	2,30 %	2,60 %
Forventet lønnsregulering	2,25 %	2,75 %
Forventet pensjonsregulering	1,24 - 2,00 %	1,73 - 2,50 %
Forventet avkastning på fondsmidler	2,30-3,80 %	4,30 %
Forventet G-regulering	2,00 %	2,50 %
Dødlighetstabell	K2013	K2013

De aktuariemessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografi.

Fagforbundet 2019

(alle tall i hele tusen)

PENSJONER	Nordea	DNFP	KLP SERV	Andre*	Usikret ordn.	Forpliktelse>	Midler>
						midler	forpliktelse
						Sum	KLP
Nåverdi fremt pensjonsforpl	257 700	4 316	18 145	4 768	7 625	292 553	908 082
Pensjonsmidler 31.12	173 650					173 650	764 315
Over/underdekning 31.12	84 050	4 316	18 145	4 768	7 625	118 903	143 767
Arbeidsgiveravgift	11 851	609	2 558	672	1 075	16 765	20 271
Ikke bokført estimatavvik	-60 265					-60 265	-209 876
Pensjonsforpl (+)/midler (-) netto inkl arb.g.avg. 31.12.	35 636	4 924	20 703	5 441	8 700	75 404	-45 838
PENSJONSKOSTNADER	Nordea	DNFP	KLP SERV	Andre*	Usikret ordn.	Sum	KLP
Nåverdi av årets pensjonsopptjening/endringer i pensjonsforpliktelse	6 326		1 430	-692	210	7 273	37 145
Rentekostnad pensjonsforpliktelse	6 471	136				6 607	24 658
Forventet avkastning av midler	-7 259					-7 259	-29 942
Administrasjonskostnader	2 506					2 506	1 706
Egenandel pensjon							-3 979
Utbetalt pensjon KLP servicepensjon			1 114			1 114	
Bokført estimatavvik inkl aga	7 231	-142				7 089	14 886
Resultatført planendring							1 029
Pensjonskostnad ekskl aga	15 275	-6	2 544	-692	210	17 330	45 504
Arbeidsgiver avgift	1 134		359	-98	30	1 425	4 172
Årets netto pensjonskostnad	16 409	-6	2 903	-790	240	18 755	49 676
Antall aktive i hver ordning	51	0	16	4	3		329

*Andre består av Oslo Pensjonsforsikring og Trondheim kommunale pensjonskasse

Fagforbundet 2018

(alle tall i hele tusen)

PENSJONER	Nordea	DNFP	KLP SERV	OPF	Usikret ordn.	Forpliktelse>	Midler>
						midler	forpliktelse
						Sum	KLP
Nåverdi fremt pensjonsforpl	253 661	4 865	16 715	5 348	7 415	288 004	924 822
Pensjonsmidler 31.12	164 420					164 420	687 640
Over/underdekning 31.12	89 241	4 865	16 715	5 348	7 415	123 584	237 182
Arbeidsgiveravgift	12 583	686	2 357	754	1 046	17 425	33 443
Ikke bokført estimatavvik	-58 833					-58 833	-315 864
Pensjonsforpl (+)/midler (-) netto inkl arb.g.avg. 31.12.	42 991	5 551	19 072	6 102	8 461	82 176	-45 240

PENSJONSKOSTNADER	Nordea	DNFP	KLP SERV	OPF	Usikret ordn.	Sum	KLP
Nåverdi av årets pensjonsopptjening/endringer i pensjonsforpliktelse	9 212		-790	1 687	55	10 164	36 153
Rentekostnad pensjonsforpliktelse	6 200	113				6 313	21 275
Forventet avkastning av midler	-6 310					-6 310	-26 995
Administrasjonskostnader	2 349					2 349	2 110
Egenandel pensjon							-3 783
Utbetalt pensjon KLP servicepensjon			1 333			1 333	
Bokført estimatavvik inkl aga	-18 895	1 085				-17 811	13 389
Pensjonskostnad ekskl aga	-7 443	1 198	543	1 687	55	-3 961	42 150
Arbeidsgiver avgift	1 615		77	238	8	1 937	4 055
Årets netto pensjonskostnad	-5 829	1 198	619	1 925	63	-2 025	46 205
Antall aktive i hver ordning	51	0	14	3	3		318

Den negative pensjonskostnaden på Nordea ordningen i 2018 har sammenheng med at Fagforbundet ikke benytter seg av korridormetoden på den usikrede delen av pensjonsforpliktelsen. En har i 2018 bokført en aktuariell gevinst på 20 MNOK eksklusiv AGA som skyldes oppdatering av bestanden samt erfaringsavvik.

Konsern Forpliktelse/ midler (alle tall i tusen)

	2019		2018	
	Forpliktelse > midler	Midler> forpliktelse	Forpliktelse > midler	Midler> forpliktelse
Nåverdi fremt pensjonsforpl	293 752	996 315	289 259	1 012 532
Pensjonsmidler 3112	173 650	838 866	164 420	752 808
Over/underdekning 3112	120 102	157 449	124 839	259 723
Arbeidsgiveravgift	16 926	22 109	17 594	36 468
Ikke bokført estimert avvik	-60 265	-229 736	-58 833	-345 627
Pensjonsforpl (+)/midler (-) netto inkl arb.g.avg 31.12	76 763	-50 178	83 600	-49 436

Konsern (alle tall i tusen)

Pensjonskostnader	2019	2018
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	47 251	48 880
Rentekostnad av pensjonsforpliktelse	33 593	29 745
Årets brutto pensjonskostnad	80 844	78 625
Forventet avkastning av midler	-40 029	-36 061
Administrasjonskostnader	4 354	4 647
Egenandel pensjon	-4 275	-4 125
Utbetalt pensjon KLP servicepensjon	1 114	1 333
Bokført estimatavvik inkl aga	23 209	-3 102
Resultatført planendring	1 517	0
Pensjonskostnad ekskl aga	66 735	41 317
Arbeidsgiveravgift	6 121	6 482
Årets netto pensjonskostnad	72 856	47 798

Note 6 – Varige driftsmidler (alle tall i tusen)

Fagforbundet

	Fast eiendom	Maskin og Program- vare	Inventar og kontor- maskiner	Anlegg under utførelse	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01.19	328 647	53 664	12 106	3 523	397 941
Tilgang kjøpte driftsmidler 2019	2 307	979	1 386	8 948	13 620
Avgang driftsmidler 2019	25	0	59	1 129	1 213
Anskaffelseskost pr. 31.12.19	330 929	54 643	13 434	11 342	410 348
Akkumulerte avskrivninger	103 931	41 695	11 992	0	157 618
Bokført verdi 31.12.19	226 998	12 949	1 442	11 342	252 730
Årets avskrivninger	7 153	8 116	434	0	15 703

Økonomisk levetid	10 år – uendelig	3 - 5 år	3 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen

Årets avgang består av anlegg som er utrangerte. Forbundet leier diverse kontormaskiner, årlig kostnad er TNOK 1 100. Pr. 31.12.19 er det ingen gjenstående leietid. Det er inngått en ny leiekontrakt med varighet på fire år fra og med år 2020. Det er foretatt en dekomponering av forbundets eierseksjon i sameiet Keysergate 15. De ulike komponentene er vurdert i forhold til forventet levetid.

	Antall år
Tele/data	10
Innredning	20
Yttertak, ventilasjon og heis	25
Rør	30
Fasader, vinduer og EL anlegg	40
Råbygg	100
Tomtekost	Uendelig

Konsern (alle tall i tusen)

	Fast eiendom	Maskin og Program-vare	Inventar og kontor-maskiner	Anlegg under utførelse	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01.19	375 125	53 664	12 106	3 523	444 419
Tilgang kjøpte driftsmidler 2019	3 273	979	1 386	8 948	14 586
Avgang driftsmidler 2019	25	0	59	1 129	1 213
Anskaffelseskost pr. 31.12.19	378 373	54 643	13 434	11 342	457 791
Akkumulerte avskr./nedskr.	120 029	41 695	11 992	0	173 716
Bokført verdi 31.12.19	258 343	12 949	1 442	11 342	284 076
Årets avskrivninger	8 211	8 116	434	0	16 761
Økonomisk levetid	10 år – uendelig	3 - 5 år	3 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen	

Note 7 - Datterselskap, tilknyttet selskap m.v. (alle tall i tusen)

Firma	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel		
Fagakademiet	Oslo	100 %	100 %		
Forbundshuset AS	Tromsø	100 %	100 %		
Kommunekonsult AS	Oslo	100 %	100 %		
	Fagakademiet	Forbundshuset AS	Kommune konsult AS	Sum	
Anskaffelseskost	0	1 500	0	1 500	
Inngående balanse 01.01.2019	19 659	7 569	267	27 495	
Andel årets resultat	-6 327	1 742	-32	-4 618	
Utgående balanse 31.12.2019	13 332	9 311	235	22 878	
	Fagakademiet	Forbundshuset AS	Kommune konsult AS	Sum	
Andel av årets resultat	-6 327	1 742	-32	-4 618	
Tilskudd til drift	-10 400	0	0	-10 400	
Kostnad ved investering i datterselskap	-16 727	1 742	-32	-15 018	

Note 8 – Aksjer og andeler i andre foretak m.v. (alle tall i tusen)

Fagforbundet

Finansielle anleggsmidler 2019	Eierandel	Anskaffelses kost	Balanseført verdi
Sparebank1 gruppen AS	0,78 %	47 012	47 012
Klassekampen AS	15,00 %	7 547	6 722
Sørmarka AS	5,74 %	2 139	2 011
Sparebanken 1 Østlandet	0,28 %	22 720	22 720
Oslo Kongressenter Folkets Hus AS	2,80 %	1 421	1 421
Skiphelle AS	100 %	15 686	15 686
Sum		96 525	95 572

Det er blitt foretatt en reversering av tidligere års nedskrivning av verdi, på Klassekampen AS med TNOK 1 100. Reverseringen er presentert som annen finanskostnad i resultatregnskapet.

Aksjene i Skiphelle AS ble overdratt til Fagforbundet pr 31.12.19. Overdragelsen har skjedd til kontinuitet, slik at bokført verdi skal vidreføres. Skiphelle AS eier eiendommen Skiphelle som ligger i Drøbak i Frogn kommune.

Finansielle anleggsmidler 2018	Eierandel	Anskaffelses kost	Balanseført verdi
Sparebank1 gruppen ASA	0,78 %	47 012	47 012
Klassekampen AS	14,79 %	7 547	5 664
Sørmarka AS	5,74 %	2 139	2 011
Sparebanken Hedmark	0,28 %	20 557	20 557
Oslo Kongressenter Folkets Hus AS	2,80 %	1 421	1 421
Sum		78 676	76 664

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

	2019	2018
Aksjefond	68 908	45 121
Obligasjonsfond	186 303	135 509
Pengemarkedsfond	85 246	61 375
Kortsiktige pengeplasseringer	340 457	242 004

Pengemarkedsfond

Består av andeler i følgende to fond: Holberg Likviditet, og Dansk Invest Norsk Likviditet Inst.

Obligasjonsfond

Består av andeler i følgende åtte fond: Alfred Berg Obligasjon, DnB Obligasjon (III) E, Nordea Global Statsobligasjon, Storebrand Global Kreditt IG.

Aksjefond Norge	Antall andeler	Snitt kostpris (tall i hele kr)	Markeds kurs (tall i hele kr)	Anskaffelses kost (tall i hele tusen)	Bokført verdi/ markedsverdi (tall i hele tusen)
Nordea Norge	1 906	10 546	12 522	20 105	23 872
Storebrand Verdi	15 480	628	723	9 716	11 193

Aksjefond Internasjonalt	Antall andeler	Snitt kostpris (tall i hele kr)	Markeds kurs (tall i hele kr)	Anskaffelses kost (tall i hele tusen)	Bokført verdi/ markedsverdi (tall i hele tusen)
Nordea Stabile Ak	1 547	2 870	3 760	4 440	5 817
KLP Aksje					
Fremvoksende markeder Indeks II	646	1 760	2 136	1 1137	1 380
SGA Global Equity Growth Fund	4 075	1 227	1 577	5 000	6 425
AKO Global Long-Only DFI	5 229	765	1 046	4 000	5 467
AKO Global Long-Only D1	635	1 103	1 092	700	693
SPP Global Plus A	84 100	169	167	14 200	14 062

Note 9 – Ansvarlige lån og andre langsiktige fordringer (alle tall i tusen)

Fagforbundet			Konsern	
2018	2019		2019	2018
2 333	2 343	Personallån	2 343	2 333
1 602	1 602	Sparebank 1 gruppen A/S	1 602	1 602
1 364	1 215	European Federation of Public Services Unions	1 215	1 364
840	0	Lån til fagforeninger	0	840
18 798	20 640	Egenkapitalinnskudd KLP	22 666	20 643
98	98	Andre fordringer	98	98
25 035	25 899	Sum	27 924	26 880

Av beløpet på TNOK 25 899 forfaller TNOK 23 720 etter 2020.

Note 10 – Mellomværende med selskap i samme konsern m.v. (alle tall i tusen)

	2019	2018
Kortsiktige fordringer	343	365
Langsiktige fordringer	9 285	8 985
Kortsiktig gjeld	-556	-270
Mellomværende med selskap i samme konsern	9 072	9 079

Note 11 – Skatt (alle tall i tusen)

Fagforbundet	2019	2018
Overskudd ved utleie av leiligheter	71	66
For lite betalbar skatt	25	21
Skattekostnad	97	86

Konsernet

Utsatt skatt skyldes midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi i de to datterselskapene Forbundshuset AS og Kommunekonsult AS.

	2019	2018
Midlertidige forskjeller		
Varige driftsmidler	4 173	4 273
Fremførbart underskudd	-6 065	-6 357
Sum midlertidige forskjeller/grunnlag utsatt skatt	-1 892	-2 084
Skattesats	22 %	22 %
Beregnet utsatt skattefordel	-416	-458
Ikke balanseført utsatt skattefordel	1 334	1 327
Netto utsatt fordel/forpliktelse i balansen	918	869
Endring utsatt skatt	49	503
Beregning av skattekostnaden		
Betalbar skatt	540	86
Endring utsatt skatt	49	503
Sum skattekostnad/-inntekt (-)	589	589

Note 12 - Andre avsetninger for forpliktelser (alle tall i tusen)

	2019	2018
Lønnsforpliktelse	189	558
Norsk Folkehjelp	10 500	15 750
Nicaraguafondet	400	400
Sum	11 089	16 708

Under lønnsforpliktelse dekkes forpliktelser overfor tidligere valgt i LOs politiske ledelse.

Fagforbundet og Norsk Folkehjelp har fornyet samarbeidsavtalen i landsmøteperioden 2018-2021. Fagforbundet skal bidra med inntil TNOK 21 000 fordelt på fire år. Fagforbundet overtok administrasjonen av Nicaraguafondet fra AOF i 2015. Fondet sitt hovedformål er å utdele stipendier til unge musikere i Nicaragua i samarbeid med fagbevegelse i landet. Det er ikke delt ut noe stipend i 2019.

Note 13 – Egenkapital (alle tall i tusen)

Egenkapital består av følgende fond:

	Konflikt- fondet	Disposisjons- fond	Solidaritets- fond	Yrkesskadefond branntj.menn	Landsmøte- fond	Sum
EK 31.12.2018	456 743	461 778	13 855	762	15 563	948 702
Sum resultat- disponering	-7 588	106 737	141	48	-386	98 953
Overføring mellom fond	98 737	-106 737	0	0	8 000	0
EK 31.12.2019	547 893	461 778	13 997	810	23 177	1 047 655

Konfliktfondet ble belastet med TNOK 7 588 i 2019. Det foreslås å bygge opp kampfondet ved å overføre TNOK 98 737 fra disposisjonsfondet. I retningslinjene til vedtektene skal kampfondet ha en dekning på kr 1 500 pr. yrkesaktivt medlem, etter overføringen vil det være dekning på kr 2 400 pr. yrkesaktivt medlem.

Solidaritetsfondet hadde i 2019 inntekter på TNOK 216, og kostnader på TNOK 75.

Yrkesskadefond branntjenestemenn hadde inntekter på TNOK 48, men ingen kostnader.

Kostnader til landsmøtet ble i 2019 på TNOK 386. For å bygge opp fondet til neste landsmøte i 2021, må fondet tilføres midler med TNOK 8 000.

Note 14 – Andre ikke balanseførte forpliktelser

Forbundet hadde pr. 31.12.19 et kausjonsansvar på TNOK 7 828 i forbindelse med leie av kontorlokaler.

Note 15 - Regnskap spesifisert på aktivitetsnivå (alle tall i tusen)

Aktivitetsgruppe	2019	2018
Anskaffede midler		
Kontingentinntekter	1 075 349	1 023 385
Forsikringskontingent	263 690	259 740
Andre inntekter	146 692	148 460
Netto finansinntekter	39 633	6 933
Sum anskaffede midler	1 525 364	1 438 518
Forbrukte midler		
Kostnader til anskaffede midler		
Verving, medlemsoppfølging og lignende	13 885	15 539
Sum kostnader til anskaffede midler	13 885	15 539
Kostnader til organisasjonsformål		
Tariff og tvistesaker	26 768	13 622
Samfunnspolitisk arbeid	41 613	18 326
Solidaritet og internasjonalt arbeid	4 292	6 176
Kontingent- og forsikringskostnader	523 826	512 542
Kommunikasjon	40 708	38 650
Lønn og personalkostnader	351 270	316 648
Drift	130 633	111 910
Yrkesfaglig arbeid	56 508	61 336
Organisatorisk arbeid	236 907	216 394
Sum kostnader til organisasjonsformål	1 412 526	1 295 605
Aktivitetsresultat	98 953	127 374

Tabellen viser Fagforbundets årsregnskap framstilt etter aktivitet gruppert etter prosjekt. Aktivitetsnoten er satt opp etter foreløpig regnskapsstandard om god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Organisatorisk arbeid består blant annet av organisasjonsrettet opplæring, pensjonistarbeid, ungdomsarbeid. Samfunnspolitisk arbeid består blant annet av valgkamp, omstilling, alliansebygging, og solidaritet og internasjonalt arbeid. Yrkesfaglig arbeid består av virksomheten til seksjonene og yrkesfaglige stipender.

Note 16 – Nærstående parter (alle tall i tusen)

	2019	2018
Fagforbundets fagforeninger (Organisasjonsledd i Fagforbundet)		
Andel av medlemskontingent	263 377	253 312
Lønnskostnader	0	-2
Driftskostnader	7 647	7 523
Forbundsregioner (Organisasjonsledd i Fagforbundet)		
Lønnskostnader	-1 009	-1 022
Driftskostnader	216 099	180 472
Fagakademiet (Datterselskap)		
Lønnskostnader	-55	-76
Driftskostnader	9 549	9 508
Forbundshuset AS (Datterselskap)		
Driftskostnader	1 751	1 699
Kommunekonsult AS (Datterselskap)		
Lån	300	0
LO Kommune (Fagforbundet er representert i styret)		
Lønnskostnader	-1 124	-1 318
Driftskostnader	3 815	388
For velferdsstaten (Får bevilgning fra Fagforbundet og har en styrerepresentant)		
Lønnskostnader	-587	152
Driftskostnader	5 350	5 000
Res Publica (Får bevilgning fra Fagforbundet og leder av Fagforbundet har et verv)		
Driftskostnader	2 000	2 000

En part er en nærstående part til et foretak dersom parten direkte eller indirekte kontrollerer, blir kontrollert av, eller er under samme kontroll som foretaket, eller har en interesse som gir betydelig innflytelse over foretaket.

Note 17 – Spesifikasjon av annen driftskostnad (alle tall i tusen)

Fagforbundet			Konsern	
2018	2019		2019	2018
71 284	79 104	Kontorholds kostnader	83 204	75 309
351	7 296	Streikebidrag	7 296	351
36 985	41 531	Andre fremmedytelser	43 914	40 183
52 676	54 114	Reise og møtekostnader	60 188	58 448
29 338	25 648	Stipend	25 648	29 338
200 485	235 200	Tilskudd	235 200	200 485
23 299	43 388	Bevilgninger	43 388	23 299
49 765	50 178	Øvrige driftskostnader	50 023	49 939
464 183	536 459	Sum	548 860	477 352

Note 18 – Gjeld til kredittinstitusjoner (alle tall i tusen)

Konsern

Bokført gjeld som er sikret ved pant og lignende	2019	2018
Gjeld til kredittinstitusjoner	12 800	16 000
Bokført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet for bokført gjeld		
Bygning inkl. tekniske installasjoner	27 846	27 938
Tomt	3 500	3 500
Fordringer	290	290
Sum	31 636	31 728

Note 19 – Annen kortsiktig gjeld (alle tall i tusen)

Fagforbundet			Konsern	
2018	2019		2018	2019
32 789	34 816	Skyldig feriepenger og lønn	37 388	35 180
5 548	6 043	Gjeld til fagforeninger	6 043	5 548
12 524	23 331	Annen kortsiktig gjeld *	24 469	12 884
50 862	64 190	Sum	67 900	53 612

* Aksjene i Skipphelle AS ble overdratt fra Postkom til Fagforbundet 31.12.19 med

Note 20 – Hendelser etter balansedagen

Verdens helseorganisasjon (WHO) erklarte i mars 2020 viruset Covid-19 som en Pandemi. For å hindre spredning i Norge og resten av verden har ulike lands myndigheter innført strenge restriksjoner med potensielt stor effekt på verdensøkonomien. Mange selskaper har iverksatt tiltak, herunder permitteringer. Dette medfører at medlemmer i Fagforbundet permitteres, og det er videre stor usikkerhet knyttet til utviklingen fremover. Fagforbundet vurderer løpende nødvendige tiltak for å bistå medlemmer som er rammet. For Fagforbundet vil situasjonen kunne påvirke kontingentinntekter fra medlemmene. Effektene av restriksjonene på verdensøkonomien medfører også større usikkerhet knyttet til måling av verdier på Fagforbundets investeringer. Forbundet har imidlertid soliditet og likviditet til å kunne opprettholde aktivitetsnivå for medlemmene selv om inntektene skulle reduseres som følge av Covid-19.

31. desember 2019
13. mai 2020

Mette Nord
Forbundsleder

Odd Haldgeir Larsen

Sissel Merete Skoghaug

Anne Green Nilsen

Svend Morten Voldsrud

Iren Mari Luther

May-Britt Sundal

Stein Guldbrandsen

Trond Finstad

Mariann Brandstad

Tore Andre Jacobsen

Helene Harsvik Skeibrok

Roger Dehlin

Trude Rosnes Haukås

Tarjei Leistad

Bente Stokker Knutsen

Trond Helland

Hilde Kristin Bernhardsen

Kristine Bjella Stavn

Björg Hageløkken

Mats Monsen

Lars Erik Flatø
Daglig leder

Thrine Skaga
Assisterende daglig leder

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kristine Bjella Stavn

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5995-4-155392

IP: 195.1.xxx.xxx

2020-05-26 13:50:19Z

Helene Harsvik Skeibrok

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5997-4-429735

IP: 82.147.xxx.xxx

2020-05-26 14:56:08Z

Lars Erik Flatø

Daglig leder

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5993-4-3907689

IP: 195.1.xxx.xxx

2020-05-26 14:57:45Z

Mats Monsen

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5999-4-3454009

IP: 77.16.xxx.xxx

2020-05-26 15:00:16Z

May Britt Sundal

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5999-4-1792885

IP: 85.167.xxx.xxx

2020-05-26 15:15:24Z

Tore André Jakobsen

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5997-4-1522802

IP: 77.16.xxx.xxx

2020-05-26 15:36:47Z

Anne Green Nilsen

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5995-4-2583429

IP: 82.164.xxx.xxx

2020-05-26 16:48:11Z

Hilde Kristin Bernhardsen

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5997-4-398376

IP: 81.167.xxx.xxx

2020-05-26 18:56:56Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Svend Morten Voldsrud

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5997-4-1069189

IP: 77.16.xxx.xxx

2020-05-26 19:24:49Z

Sissel Merete Skoghaug

Nestleder

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5997-4-256798

IP: 77.18.xxx.xxx

2020-05-26 21:36:56Z

Roger Dehlin

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5997-4-2809663

IP: 195.1.xxx.xxx

2020-05-27 11:16:27Z

Trond Finstad

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5997-4-153583

IP: 195.1.xxx.xxx

2020-05-27 11:16:42Z

Bente Stokker Knutsen

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5997-4-410529

IP: 46.46.xxx.xxx

2020-05-27 13:54:40Z

Trude Rosnes Haukås

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5993-4-3216870

IP: 92.220.xxx.xxx

2020-05-28 12:19:36Z

Odd Haldgeir Larsen

Nestleder

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5998-4-924371

IP: 84.214.xxx.xxx

2020-05-28 14:56:59Z

Tarjei Leistad

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5995-4-730696

IP: 84.202.xxx.xxx

2020-05-28 15:50:47Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Thrine Skaga

Assisterende daglig leder

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5999-4-2220581

IP: 77.16.xxx.xxx

2020-05-28 21:34:57Z

Mette Nord

Forbundsleder

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5999-4-420845

IP: 77.16.xxx.xxx

2020-05-28 21:42:27Z

Bjørge Hageløkken

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5999-4-688675

IP: 77.18.xxx.xxx

2020-05-29 08:40:10Z

Stein Guldbrandsen

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5999-4-2021315

IP: 77.18.xxx.xxx

2020-05-30 14:53:14Z

Iren Mari Luther

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5999-4-2003050

IP: 195.1.xxx.xxx

2020-06-01 18:22:49Z

Trond Helland

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Serienummer: 9578-5999-4-460706

IP: 51.174.xxx.xxx

2020-06-01 21:12:15Z

Mariann Brandstad

Styremedlem

På vegne av: Fagforbundet

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til Landsstyret i Fagforbundet

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Fagforbundet som består av forbundsregnskap og konsernregnskap. Forbundsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av forbundets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av forbundet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i forbundets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til forbundets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle forbundet eller legges ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av forbundets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om forbundets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at forbundets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde;
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av forbundets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 10. juni 2020
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kjetil Andersen

Statsautorisert revisor

På vegne av: Ernst & Young AS

Serienummer: 9578-5992-4-2398085

IP: 37.191.xxx.xxx

2020-06-10 15:24:22Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

KONTROLLKOMITEENS BERETNING FOR 2019.

Kontrollkomiteen har i møte 27.mai 2020 gjennomgått Fagforbundets regnskap og årsberetning for 2019.

Kontrollkomiteen har utført sin funksjon i henhold til vedtektenes § 24 og vedtatt instruks for komiteen.

Kontrollkomiteen har gjennomgått og kontrollert protokoller fra landsstyret, forbundsstyret og arbeidsutvalget, samt seksjonene der disse er forelagt.

Komiteen er fornøyd med endringene i rutinene for oversendingen av protokoller fra seksjonene, men ser at det fortsatt er muligheter for forbedringer.

Kontrollkomiteen følger regionenes arbeid gjennom besøk og ser at det arbeides med utfordringer ved etablering av nye regioner. Kontrollkomiteen ser at regionale kontrollkomiteer blir fulgt, noe som er viktig på grunn av endringene.

Kontrollkomiteen har fått seg forelagt de dokumenter som komiteen har hatt behov for, og fått svar på spørsmål komiteen har stilt.

Leder av økonomiavdelingen og controller har deltatt på komiteens møter, økonomiansvarlig i Arbeidsutvalget, administrativ leder og andre har deltatt etter behov.

Ekstern revisjon har vært utført av revisjonsfirmaet E & Y og komiteen har utført arbeidet sitt i samarbeid med revisjonsfirmaets representanter.

Den vedtatte finansieringsstrategien fungerer og utvikles videre.

Kontrollkomiteen konstaterer at det er god økonomisk kontroll og oppfølging i forbundet. Videre at internkontroll og rutiner stadig forbedres. Kontrollkomiteen ser stor verdi i konferansene for regionenes revisjons- og kontrollkomiteer.

Kontrollkomiteen har merket seg årsresultatet og slutter seg til disponeringen av overskuddet. Komiteen er fornøyd med at det fortsatt arbeides med å få økt andel forbindelse med inntekter fra direktebetalende medlemmer og ufordelt kontingent.

Kontrollkomiteen merker gapet mellom inntekter og utgifter i kollektiv hjem fortsatt er stort, og komiteen mener at arbeidet med å redusere gapet må intensiveres frem mot LM 2021.

For øvrig har komiteen ingen merknader til det fremlagte regnskap og beretning for 2019.

Oslo, 27. mai 2020.

Anders Krane

Reidun Karin Viland

Arne Granvoll